

Kooperatív technikák

Végre! E felkiáltással tudom kifejezni a Kooperatív technikák kézirat olvas-tán fölbukkant gondolataim summá-zatát. A szerző írása hiánypótló az együttműködő tanulás magyar nyelvű szakirodalmában.

Míg angol, német, olasz stb. nyel-veken tucatjával jelennek meg e téma-körben évről évre könyvek és folyóira-tok, nálunk évtizedek óta e területen szinte semmi. Pedig a nemzetközi gya-korlat és szakirodalom tükrében állít-ható: nincs más útja az iskolák demok-ratizálásának.

Gyökerei évszázadosak, fejlődés-története Nyugat-Európában töretlen, ám hazai vesszőfutása – a reformpeda-gógiához hasonlóan – társadalmi, poli-tikai, kulturális és szakmai gyökerek híján – ma is tart. Életlehetősége erősen korlátozott ma is, ezért üdvöz-löm az Iskolafejlesztési Alapítvány ki-adványát.

A kooperatív tanulásról író szak-ember műveltségi bázisa kicsit eltér a tantárgyi, didaktikai vagy nevelés-el-méleti érdeklődésű kollégáktól. Rend-szeralkotó logikája nem a megszokott ágazatokra és struktúrákra épül. A kooperatív elméletek ma még nem épülnek evidenciaként kezelt jelensé-gek és tudástartalmak sorába. Az alkotó csak interdiszciplináris fogalom-készlettel és valóságközeli szemlélettel tudja megragadni elemzései tárgyát. A tárgy pedig: a tanulók együttműködé-sének kialakítása és irányítása (céljai, folyamata, feltételei és irányításának eszköztára). Ennek megértéséhez és leírásához nem kerülhető meg a cso-portok működésének saját élményszerű megtapasztalása és ennek elemzése a szociálpszichológia, a szervezet-és tudásszociológia eszköztárával. Ezért a kooperatív tanulás szakirodalmá me-rőben eltér a „hagyományos” nevelés-elméleti megközelítésekétől.

Nem tanulóban, tantervben, tan-könyv és munkafüzetben, osztályzás-

ban, padosorokban, órarendben, házi feladatban, motivációban, felel-tesben, hanem gyerekben, csoportdi-namikában, rejtett tantervben, fel-adatrendszerekben, projektekben, programcsomagban, heti és napi ter-vezésben, szabályokban, életrendben, döntésekben, szituációkban gondolko-dik. Ez a könyv is ilyen.

Más emberideál és műveltségkép, más társadalom és kommunikációs stílus áll mögötte, amely ma nálunk még szokatlan.

Kulcsszavai: pozitív világkép, to-lerancia, empátia, kölcsönös függőség, felelősségtudat, bizalom, szocializáció, egyéni és csoporthatékony-ság, emelke-dés – együtt, közös célok és megvalósít-ás, munkamegosztás, csoportélmény, kapcsolatépítés.

A könyv elsősorban az angolul megjelent szakirodalom alapján mu-tatja be – magyar nyelven először ol-vasható, kézikönyvszerű összefogla-lásban – a problémával kapcsolatos eljárások és problémák jelentős részét. Szó kerül a működési feltételekről, az osztályterem berendezéséről, a fel-adatok szerkesztéséről, a csoportbe-osztásról, a vitaszervezés módszerei-ről, az értékelésről, a csoportban sike-res megnyilatkozásokról, a hatékony tanári beavatkozásról, a folyamatérté-kelésről stb. Konkrét szituációk bemu-tatásán és elemzésén keresztül nyújt életszerű képet a megvalósítás folya-matáról.

A kooperatív tanulás egyéni elsa-játítására – mint a szerző is írja – fontos, de nem elég a könyv elolvasása. Hosszadalmas kísérletezést, türelmes, kitartó munkát, módszertani tovább-képzéseken való részvételt igényel. A vesződségre tapasztalataim szerint egyre több áldozatkész pedagógus vál-lalkozik.

Kinek ajánlhatom e könyvet?

Elsősorban nekik. Másodsorban főiskolai oktatók és hallgatók polcaira

kívánczik. Szemléletformáló hatása mellett összehasonlító pedagógiai, neveléstörténeti fejezetei mellett tele van kitűnő gyakorlati megoldásokkal, ötletekkel. Szerkezetében nem bomlik sem iskolatípusra, sem tantárgyra, ezért minden iskolatípusban tanító használhatja.

(Horváth Attila: Kooperatív technikák. [Hatékonyság a nevelésben.] IFA, Bp., 1994. 140 old. ALTERN füzetek 7. E kézirat leadásakor megjelenés alatt.)

Reméljük, hogy ezentúl gyorsabban szaporodik a hasonló témájú írássok sora, és lassan megérik a társadalmi-politikai helyzet az iskolák humanizálásához nélkülözhetetlen módszerek elterjedésére.

BENDA JÓZSEF

Iskolába megyünk

Hidegh Katalin, 7 éves, Krúdy Gy. Ált. Isk., Bp.